

14.10.2020

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Viite: Valiokunnan lausuntopyyntö HE 129/2020 vp

MIELI ry:n asiantuntijalausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt MIELI Suomen Mielenterveys ry:ltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain 3 §:n ja tuomioistuinmaksulain 5 §:n muuttamisesta.

Yleiset huomiot

MIELI ry tukee vahvasti lakiesitysten taustalla olevaa pyrkimystä poistaa hoidon esteitä ja lisätä terveyden tasa-arvoa. Lakiesitys myös vahvistaisi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden oikeusturvaa. Maksukatkon kattavuuden laajentaminen vähentää sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien aiheuttamaa taloudellista rasitusta ja helpottaa erityisesti moniongelmaisten henkilöiden ja lapsiperheiden tilannetta. MIELI ry pitää tärkeänä, että hallituksen esitys selkeyttää mielenterveyspalvelujen maksuttomuutta perusterveydenhuollon avopalveluissa.

Erietyiset huomiot

MIELI ry pitää erittäin tervetulleena, että perusterveydenhuollon avosairaanhoidon mielenterveyspalvelut ja SERI-tukikeskusten palvelut selkeästi määritellään maksuttomiksi. Tällä hetkellä perusterveydenhuollon avosairaanhoidon mielenterveyspalvelujen maksullisuus vaihtelee kunnittain, mikä asettaa kansalaiset eriarvoiseen asemaan.

Hoitajavastaanottojen maksuttomuudella ja perusterveydenhuollon avosairaanhoidon mielenterveystyön maksuttomuuden selkiyttämällä tuettaisiin riittävän varhaista mielenterveyshoidon toteutumista. Mielenterveystyössä annetusta sarjahoidosta, kuten psykoterapiajaksosta, ei myöskään saisi periä asiakasmaksuasetuksessa säädettyä sarjassa annettavan hoidon maksua. Tältä osin lakiesitys on sopusoinnussa eduskunnalle jätetyn terapiatakuuta koskevan kansalaisaloitteen kanssa, ja mahdollistaa terapiatakuun toteuttamisen. **Sosiaali- ja terveysvaliokunnan olisi mietinnössään syytä tarkentaa sekä vahvistaa tätä viestiä toteamalla, että maksuttomuus koskisi myös perusterveydenhuollossa tarjottavaa terapiatakuu-kansalaisaloitteen mukaista lyhytpsykoterapiaa ja muita näyttöön perustuvia psykososiaalisia hoitomuotoja.**

Sosiaali- ja terveydenhuollon maksamattomien asiakasmaksujen perimisen siirtyminen perintätoimistolle on monen mielenterveystyöntekijän kohdalla aiheuttanut kohtuutonta ja psyykkistä rasitusta ja estänyt avun hakemisen sosiaali- ja terveydenhuollosta ulosoton pelossa. Perintätoimistojen viestit saatetaan kokea uhkaavina, toimistojen perimät kulut saattavat olla jopa kohtuuttomia, ja asiakkailla voi puuttua edellytykset asioida perintätoimistojen sähköisen asiakaspalvelun kanssa. Perintätoimistoilta puuttuu osaaminen usein moniongelmaisten sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden kohtaamisessa. MIELI ry tukee vahvasti hallitusten esitystä siitä, että maksun periminen kuuluu nimenomaan kunnalle eikä kunta voi siirtää palveluntarjoajalle oikeutta maksun perimiseen. Näin asiakasmaksujen perinnässäkin voidaan paremmin huomioida asiakaslähtöisyys ja asiakkaan yksilöllinen tilanne.

Yhteenveto

MIELI ry pitää hallitusten esitystä varsin perusteltuna, ja näkee että esitys tässä muodossa mielenterveysnäkökulmasta myös puuttuu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen kiperimpiin ongelmakohtiin.

14.10.2020

Kunnioitavasti,

Kristian Wahlbeck

MIELI Suomen Mielenterveys ry
kehitysjohtaja
kristian.wahlbeck@mieli.fi
0400-659101